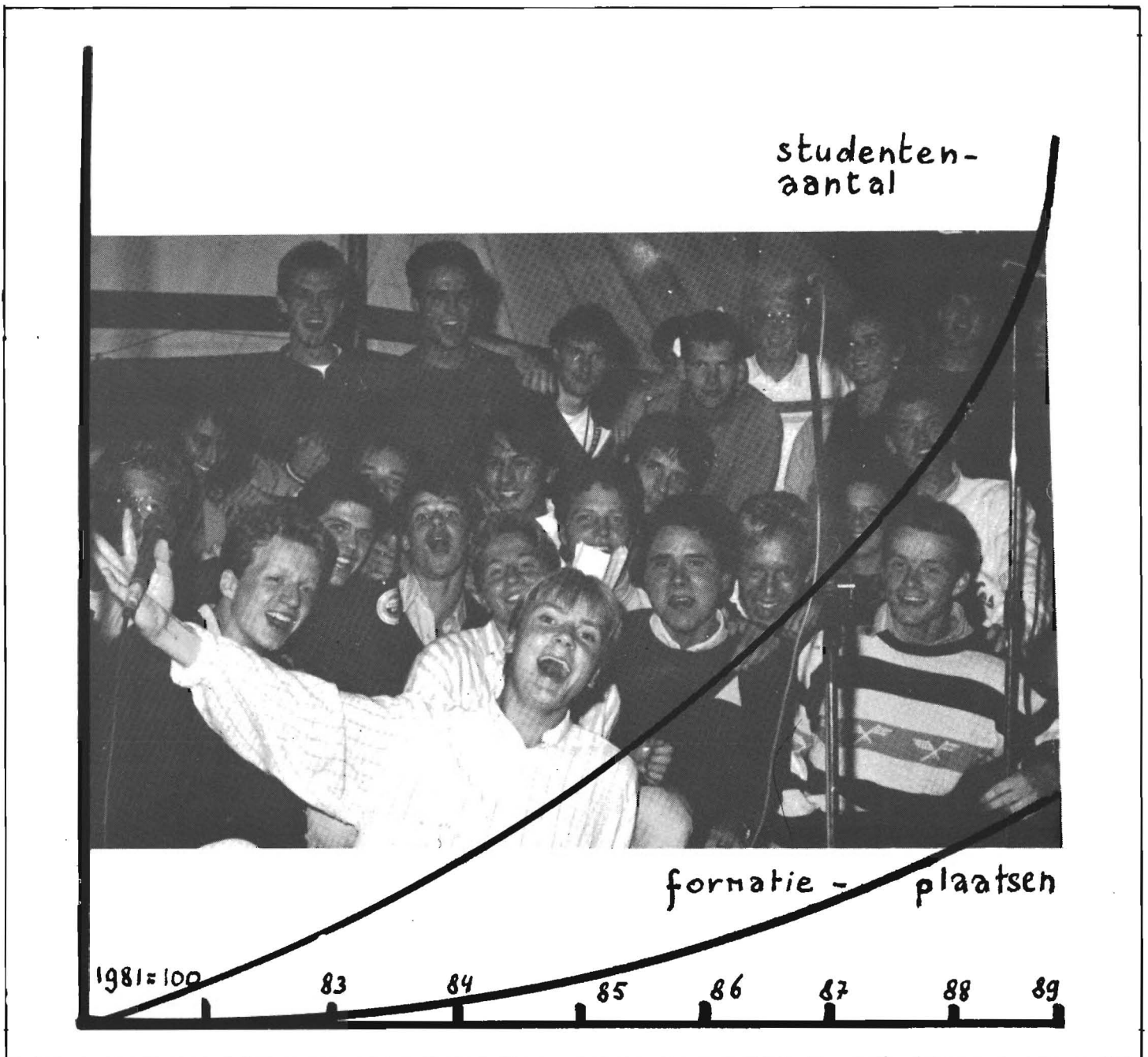


ROSTRA

E C O N O M I C A



*700 erbij: het wordt druk, maar ook gezellig?
Regionale Economie voert vernieuwingen door
Ethiek en Ondernemen*

DE CARRIÈRELIJN VAN DE NIEUWE ACCOUNTANT.



De accountancy is een vak waarin men snel carrière kan maken - veelal sneller dan in het bedrijfsleven. Dit fenomeen mag menigeeen verrassen, onverklaarbaar is het niet.

Accountants worden door de aard van hun werk geconfronteerd met een grote verscheidenheid aan bedrijven. Daardoor ontwikkelen zij behalve grote praktische kennis, veelal een breedte van visie die men elders niet snel opdoet.

Zeer geprononceerd geldt dit voor bedrijfseconomen die hun carrière beginnen bij KPMG Klynveld Kraayenhof & Co. KKC heeft interessante opdrachtgevers, vaak met internationale vertakkingen. Het behoeft nauwelijks betoog dat er van dit soort relaties veel valt te leren.

Dit leren uit de praktijk gaat bij KKC overigens hand in hand met een uitgebreid programma van interne opleidingen dat na het behalen van het postdoctoraal accountantsdiploma wordt voortgezet in de vorm van een 'éducation permanente'.

Hebt u zowel de capaciteiten als de ambitie om voor uzelf een snel stijgende lijn uit te durven zetten, neemt u dan eens contact op met de heer L. Chr. Dell van onze Afdeling Personeelszaken, KPMG Klynveld Kraayenhof & Co., Prinses Irenestraat 59, 1077 WV Amsterdam, telefoon 020-5461238.

KPMG Klynveld Kraayenhof & Co.

Accountants

ROSTRA

E C O N O M I C A

Blad van de Faculteit der
Economische Wetenschappen aan
de Universiteit van Amsterdam

Redactie

Teun Bakels
Ruben Bergkamp
Jos de Beus
Koos Boering
Maria Brouwer
Esther Bijlo
Liset van Doorn
Nicolaas Heij
Pieter van der Meché
Henry Tjoe-Ny

Redactieadres

Rostra economica
Kamer 2386
Jodenbreestraat 23
1011 NH Amsterdam
Telefoon: (020) 525 2497

Adreswijzigingen

Studentenadministratie
Jodenbreestraat 23
1011 NH Amsterdam

Reacties

De redactie stelt zich open voor reacties, behoudt zich echter het recht voor deze in te korten.

Oplage

Rostra verschijnt 9x per jaar in een oplage van 3250 ex.

Advertenties

Tarieven op aanvraag verkrijgbaar. Opdrachten schriftelijk t.a.v. de redactie.

Advertenties in dit nummer van

Van Dien & Co.
Unilever
Scheltema Holkema Vermeulen boekverkoopers
Paardekoper & Hofman
Kleijnveld, Kraaienhof en Co.
Aiesec

Druk

Kaal Boek, (020) 262 908

ISSN 0166 - 1485

Redactioneel

Heerlijk die zomermaanden! Dat afgrijselijke pokkeweer bood een overdaad aan excuses om uit te slapen, de krant te lezen en bovenal voor de buis te hangen. En er was heel wat te zien, in ieder geval meer dan op Zandvoort. Roche wint de Giro d'Italia, de Tour de France en het wereldkampioenschap. Cash wint Wimbledon om vervolgens zijn ouders in de armen te vliegen. Ajax wint de Europa-cup voor bekerwinnaars. Kostadinova springt 2.09 meter. Johnson verbrijzelt het wereldrecord op de 100 meter. Op die momenten droom je weg en verbeeld je je dat jij het bent die huihlend over de streep komt in Villach, wat zou Opa trots zijn! Dat arrogante meisje uit de straat zou ook voor jou door de knieën gaan, als jij de Hertogin van Kent net hebt uitgelegd wat er door je heenging. Het idee dat je op het balkon van de stadsschouwburg staat met die bokaal, terwijl je medestudenten moeten vechten om een plaatsje op het plein. De verrukkelijke gedachte dat je na een korte aanloop, zonder zijn wijze schedel te raken, in de gang over die rampzalige hoogleraar heen kan springen, om vervolgens binnen 10 seconden naar de andere kant van het gebouw te rennen. Wat moet het een genot zijn om eens, al is het voor een kort moment, boven die massa uit te steken en bewonderd te worden. Maar wat doen we er aan? Te weinig naar mijn idee, maar we hebben weer 550 nieuwe kandidaten. Helaas weer 550 keer: 'Basispakket propedeuse met informatica en een lidmaatschap van de SEF alstublieft.' En nu maar met z'n allen naar de eindstreep rennen, in de overtuiging dat je tot die 10% zal gaan behoren die het eerste jaar ook daadwerkelijk volgens schema afwerkt. Na 4 jaar kom je volledig uitgepieerd aan de finish, maar je hebt gewonnen! Snelste tijd! 'Hoezo geen baan, wat geen ervaring!?' Wel even de snelste tijd meneertje de personeelsfunctionaris.' Dat lijkt heel tegenstrijdig, maar wat dacht u van een zomer waarin het alleen maar regent!

Inhoud

- 4 **Welkomstwoord?**
- 5 **Notities uit Hoeven**
Frank den Blijker
- 8 **Bedrijfsethiek: normen én waarde(n) én winst**
Nicolaas Hey
Liset van Doorn
- 11 **Unctad in crisis**
Teun Bakels
Pieter van der Meché
- 12 **Verkeers- en Vervoerseconomie verandert z'n route**
Henry Tjoe-Nij
- 14 **Bouweconomie verbouwt**
Henry Tjoe-Nij en Nicolaas Hey
- 15 **Raadse achtig**
Dick Rüger

Welkomstwoord?

Het vraagteken dient uitdrukking te geven aan de twijfel die zich van de redactie van ROSTRA meester heeft gemaakt. Zijn de eerstejaars wel zo welkom als zij vermoeden? Dit zou onder andere moeten blijken uit de bereidheid van de staf om voor die eerstejaars een welkomstwoord te schrijven. Helaas, niemand van de staf die wij daarvoor hebben benaderd. Men wees naar elkaar, of had het veel te druk. Terecht of niet, twee dingen staan als een paal boven water: wij heten jullie in ieder geval van harte welkom en de staf zal het zeker erg druk krijgen. De afgelopen jaren is het aantal eerstejaars steeds gegroeid, maar door ingewikkelde berekeningsmethoden, gebaseerd op een niet van toepassing zijnde verleden, is de personele bezetting van onze faculteit absoluut onvoldoende. Dat dit ten koste gaat van de persoonlijke behandeling van studenten moge duidelijk zijn. Zo'n behandeling dien je af te dwingen middels goede resultaten, een grote mond, frisse ideeën of, helaas, een aardig voorkomen. Dat de uitspraak van minister van Dijk betreffende de ambtenaar en zijn of haar onvoldoende inzet niet van toepassing is op het merendeel van de op de economische faculteit werkzame personen, zal jullie hopelijk snel duidelijk worden. De af en toe gekmakende bureaucratische handelingen vertroebelen het beeld echter in flinke mate. Genoeg over al of niet welkom, jullie zijn er en de studie is begonnen. Wat mag je van die studie verwachten? Veel heb je zelf in de hand. De mens is van oorsprong een kuddedier, iets dat bewezen wordt door het en masse kiezen voor identieke afstudeerrichtingen, omdat die 'de beste kansen op een baan bieden'. Als die baan niet gevonden wordt, kan je altijd zeggen: 'Maar Henkie heeft net zo stom gedaan'. Daar schiet je zelf niets mee op. Naast kansen op een baan zijn andere factoren minstens net zo belangrijk voor de keuze van je keuzevakken, zoals persoonlijke motivatie en plezier in je studie. Je onderscheiden van de rest van je medestudenten heeft een niet te onderschatten waarde. Je kan je onderscheiden door unieke combinaties van vakken of door activiteiten die niet direct met de studie samenhangen. Een curriculum vitae dat past op een velletje van een Heinekenbloccootje spreekt nog steeds niet tot de verbeelding, nee, zelfs niet als je dáár gaat solliciteren. ■

Welkom, de redactie

Gezocht: actieve redacteuren (M/V)

Door het binnenkort afstuderen van enkele redacteuren heeft de redactie van Rostra Economica plaats voor enthousiaste studenten. Het redactionele werk bestaat uit het schrijven van artikelen, lay-out, organisatorische werkzaamheden die nodig zijn om iedere maand een blad te doen verschijnen en het bijwonen van de wekelijkse vergadering. Ervaring is niet vereist, wel inzet en enthousiasme.

Bel 5252497 (redactie), 249068 (Nicolaas Hey) of 763636 (Esther Bijlo).

Notities uit Hoeven



Volle bak, voor het eerst moest er geloot worden

maandag 7 september

Grijs, zakelijk en trots staat het Maupleum voor mij. Eenmaal binnen schuifel ik tussen punker en corpsbal richting koffie. Het begin van mijn (hernieuwde) kennismaking met het universitaire leven. Een zekere spanning móet ook bij anderen leven, maar het aantal schuchtere blikken en onwennige glimlachjes is klein. Erik Dirksen heet ons vol overgave (hoofdschuddend) welkom.

Later ontstaat de, veelal tevergeefse, run op 'aandelen Hoeven'. De werkgroepindeling en borrel ('bier één gulden!') doen de laatste eenlingen verdwijnen.



De jaarlijkse provocatie in de persoon van van der Zijp

dinsdag 8 september

'Hoeven' is nog steeds zeer gevraagd, maar de zwarthandelaren hebben hun winst reeds genomen. Vooral dhr. v/d Weel lijkt te genieten van onze komst. Als de bussen zich de stad uitworstelen, valt het wuiven de achterblijvers moeilijk.

De entree op de boerderij wordt enigszins bemoeilijkt door gigantische tentharingen en scheerlijnen. We brainstormen, vlie-



Sommigen zien het eerste jaar met angstbeven tegemoet...



...anderen zijn wat zekerder van hun zaak

gen, tekenen, schrijven en stapelen ons naar de relatief voortreffelijke eerste maaltijd.

Een humoristische replica van Jan Lenferink begeleidt het vallen van de avond. Dhr. Ten Napel blijkt zowel sport-als caféfanaat te zijn. Dhr. v/d Weel doet, na een kritische kanttekening van de gespreksleider, ontzettend veel moeite om zijn lach in te houden. De hekkesluitster is mevr. Pott-Butter. Wie het grootste deel van het overweldigende applaus en gejoel in ontvangst mag nemen hoeft ik niet te memoreren.

Ondanks verwoede pogingen van de c.i.e. houdt de filmprojector het na enkele stuip-trekkingen voor gezien. Tot diep in de nacht dansen, praten, etc.

woensdag 9 september

De korte nachtrust (eventueel verder ingekort door snurkende en slaapwandelende kamerdelers) breekt menigeen op, maar doet de positieve instelling niet verslapen. Dit blijkt al meteen bij het ondernemersspel, waaraan velen werken of hun leven er vanaf hangt. De milieubeweging prijst zich volkomen uit de markt en de gemeenteraadsleden verlustigen zich in de gedachte aan de aangeboden zeiljachten en studiereizen. Hoe heftig de dollarkoers ook daalt of stijgt, het publiek is er nauwelijks van onder de indruk. Het aangereikte beeld van de valutahandelaar balanceert tussen droom en nachtmerrie.

's Avonds worden de bestuursorganen



VAN DIEN  CO*
TREEDT GRAAG
IN CONTACT MET
AMBITIEUZE
BIJNA
AFGESTUDEERDE
BEDRIJFS-
ECONOMEN M/V

Van Dien  Co Accountants

Schriftelijke sollicitaties te richten aan
Van Dien + Co Accountants,
t.a.v. de heer R.H. van Ede,
Hoofd Personeelszaken, Fizeastraat 2,
1097 SC Amsterdam, tel. 020-5686610.

*Van Dien + Co Accountants maakt deel uit van de Van Dien groep en is lid van Deloitte Haskins & Sells International.
Een organisatie met 26.000 medewerkers in 71 landen.

Alkmaar Almere Amsterdam Arnhem-Velp Breda Eindhoven Enschede Gouda 's-Gravenhage Groningen-Haren Haarlem
's-Hertogenbosch Hoogeveen Leeuwarden Lelystad Lochem Maastricht Roosendaal Rotterdam Tilburg Utrecht Venlo
Zaandam Zwolle Willemstad (Curaçao) Oranjestad (Aruba) Philipsburg (St. Maarten)

blootgelegd, waarbij blijkt dat de faculteit zowel zeer democratisch, als zeer bureaucratisch is. Ria vecht voor haar populariteit tegen het ijdele Nobas ('zoek de verschillen'). Disco, bier en de nimmer aflatende wil om door te gaan.



Een willekeurige eerstejaars werkgroep: 50% valt af



Aspirant economen bouwen aan hun toekomst



Ondanks het vele regenen...

donderdag 10 september

De AIO's werken voor een hongerloontje om een letter uit hun titel te kunnen schrappen.

In competitieverband blijken de sporters nóg fanatieker te kunnen spelen. Zoals de doelman die, als even niemand kijkt vlug met één van de doelpalen begint te schuiven. Dhr. v/d Zijpp oogst onvermijdelijk zowel bewondering als afgunst met zijn praktijkgerichte betoeg.

Tijdens de bonte avond viert de groepsgeest hoogtij en leidt, al dan niet verstaanbaar, tot geweldige culturele uitpattingen. Goede sfeer of niet, het wordt heel laat.

vrijdag 11 september

Een wat uitgeputte stemming verraadt de naderende uittocht.

Dank aan de introductiecommissie, de koks, de gastsprekers en de mentoren (vooral aan Victoria en Ria). ■



...ook dit jaar weer een prima job van de introductiecommissie

Frank den Blijker

Bedrijfsethiek: normen én waarde(n) én winst

Sinds 1 september 1987 heeft de Technische Universiteit Twente er een nieuwe hoogleraar bij. Dr. A.F. Brand is benoemd tot bijzonder hoogleraar in de organisatiewaarden en bedrijfsethiek. De heer Brand (56) is verder werkzaam bij SHV, waar hij belast is met organisatie- en personeelsbeleid in binnen- en buitenland. Hij studeerde, na een militaire carrière van negen jaar, bedrijfseconomie in Rotterdam en heeft in het verleden reeds een aantal jaren werkcolleges aan de Erasmus Universiteit verzorgd. Op part-time basis, hij was ook werkzaam bij Calpam, gaf hij toen colleges Sociaal Beleid samen met professor Williams. Ook nu bij de TU Twente is er weer sprake van een combinatie met een andere docent, namelijk de filosoof dr. P. van Dijk. Steeds neemt de heer Brand het praktische deel voor zijn rekening, daarbij puttend uit zijn verleden en heden in het bedrijfsleven. De heer Brand promoveerde in 1979 bij professor Hesseling op een proefschrift getiteld 'Besturen in verandering'. Dit proefschrift was het resultaat van enkele jaren onderzoek naar het gedrag van managers bij Philips, die zich bezighielden met het ombouwen van productiemethoden en daarbij taakverruiming en taakverrijking wilden invoeren.

Dat we niet te maken hebben met een noviteit mag blijken uit het feit dat er in de Verenigde Staten aan alle business schools al jaren wordt gedoceerd in 'business ethics'. In Twente bestond het vak eigenlijk ook al, maar werd het praktijkgedeelte door middel van gastcolleges gegeven. Dat deel is nu geformaliseerd door de aanstelling van de heer Brand.

Doelstelling

Wat probeert u uw studenten bij te brengen en waarom?

'De opzet is dat studenten steeds meer gevoelig worden voor het feit dat de beslissingen in het bedrijfsleven niet alleen op grond van kwantitatieve gegevens worden genomen, maar dat ook kwalitatieve overwegingen een rol spelen. Het is onmogelijk om alles uit te rekenen, dus zal je beslissen op andere grond dan getallen en statistieken.'

Waar komt de ethiek dan om de hoek kijken?

'Ieder mens heeft zijn eigen waarden en normen, die zijn meegegeven door opvoeding en opleiding. Deze persoonlijke normen en waarden bepalen in feite voor deze persoon de grens tussen wat wel en wat niet kan. Het doel van mijn colleges is de studenten te leren nadenken en discussiëren over die gevallen waarin het niet duidelijk is of iets wel of niet ethisch verantwoord is. Het allerbelangrijkste is hierbij de argumentatie. Het is geweldig belangrijk dat je je beslissingen altijd kan beargumenteren. Als de studenten later in het bedrijfsleven werkzaam zijn, dan zullen zij zich ook dienen te verantwoorden voor hun beslissingen. Een eenvoudig 'daarom' volstaat dan niet.'

De cases waarvan de heer Brand zich bedient zijn niet fictief. Dit geeft in ieder geval het voordeel dat achteraf de echte uitkomst van de discussie in de bestuurskamer kan worden meegedeeld. De heer Brand heeft natuurlijk zijn eigen mening over de betreffende gevallen, maar die houdt hij tot het eind van de discussie tussen de studenten voor zich. Hij leidt de discussie als ware hij Socrates. De partijen moeten elkaar maar zien te overtuigen. De genen die er naar zijn mening een afwijkende mening op na houden fluit hijzelf niet terug. Als het niet door de beugel kan, dan regelt de maatschappij dat wel. Ze komen er vanzelf wel achter.

Persoonlijke verantwoordelijkheid

'Hoe weet u zo zeker, dat de maatschappij dat wel regelt?'

'Ik geloof heilig in de persoonlijke verantwoordelijkheid. Deze is van belang binnen dat gebied van beslissingen waarbinnen sprake is van keuzevrijheid. Als de verkeerde beslissing wordt genomen, waarmee ik niet wil zeggen dat er sprake is van een wetsovertreding, dan zal de beslisser, in dit geval na bestudering van de bedrijfsresultaten, vanzelf wel tot andere inzichten komen. Hij verkoopt zijn produkt gewoon niet.'



'Eén van de kenmerken van de huidige maatschappij is juist de individualisering. Zijn er nog wel mensen die zich geroepen voelen om anderen terug te fluiten of verantwoording af te laten leggen?'

'Er zijn twee dingen die naar mijn idee de behoefte aan ethische opvattingen stimuleren: deconfessionalisering en individualisering. Door de afname van de rol van het geloof in onze maatschappij, vallen ook een aantal normen en waarden weg, die eens zo vanzelfsprekend waren. Het zal inderdaad zo zijn dat de mensen die zich aan de maximum snelheid houden dit vaker doen uit angst voor weer een bon, dan omdat het nu eenmaal veiliger is voor de mede weggebruikers.

De individualisering binnen onze toenemende welvaart is geweldig. Sommige mensen gaan over grenzen heen, waarvan anderen vinden dat dat eigenlijk niet kan. Als dat niet zou gebeuren, dan zou er nooit iets veranderen. Conformistisch gedrag geeft geen vernieuwing. Door de non-conformisten verandert het collectief bewustzijn. Op deze manier is er sprake van een continu spanningsveld, waar steeds iets nieuws uit rolt.'

Stakeholding en continuïteit

De deconfessionalisering en individualisering hebben het beeld van wat niet en wat nog net wel kan dus ondoorzichtiger gemaakt. Dat er een reactie zal volgen op deze stromingen sluit Brand dan ook niet uit. Duidelijk wordt in ieder geval wel dat dé reden om je bezig te houden met wat wel en wat niet kan veranderd is. We schuiven van 'dat kan je niet maken', naar 'dat kan je niet verkopen'. Centraal in je beslissing staan volgens Brand dan ook de volgende twee uitgangspunten: wie zijn de stakeholders en breng ik de continuïteit van mijn bedrijf niet in gevaar. Het aantal stakeholders (belanghebbenden) neemt toe en als manager zit je middenin dat spanningsveld.

'Het is niet meer zo eenvoudig als het vaak in de boeken wordt weergegeven, met aan de ene kant de werkgevers en aan de andere kant de werknemers. Je hebt te maken met milieugroeperingen, de overheid, leveranciers, noem maar op. De realiteit is dat de relaties met deze stakeholders aan een constante verandering onderhevig zijn. Dit probeer ik in mijn case dan ook duidelijk te maken. De manager is echter de belangrijkste schakel van het geheel. Hij is belangrijker dan welke stakeholder ook. Continuïteit betekent dat je het net zo goed of beter moet doen dan je concurrent. Aangezien de overheid een deel van de toegevoegde waarde van de output van de ondernemingen naar zich toetrekt en verdeelt, is de ethische verantwoordelijkheid een andere dan wanneer de overheid zich volledig afzijdig zou houden. Het huidige overheidsbeleid met de no-nonsense approach stuurt de economie meer in de richting van een vrije-markteconomie. Dit heeft onmiddellijke gevolgen voor de werkgelegenheid. Dat is illustratief voor het probleem waar je als manager mee wordt geconfronteerd, alle beslissingen hebben zowel positieve als negatieve consequenties. Het probleem van de werkgelegenheid wordt door de regering dan ook doorgeschoven naar het VNO, waar door over-

leg een oplossing moet worden gevonden.'

Het nadenken over keuzes en het beargumenteren van die keuzes heeft volgens Brand nog een extra voordeel voor de huidige generatie van studenten. Door de bezuinigingen op het onderwijs en het toenemend aantal studenten, ontstaat er feitelijk tijdgebrek om studenten een mondeling tentamen af te nemen. Dit geldt zeker voor de eerste jaren van de studie.

'Die multiple choice is funest, vaak weet je achteraf niet wat je verkeerd hebt gedaan en als je dat al weet, dan hoeft het nog niet zo te zijn dat je argumenten steekhoudend zijn. De inrichting van de studie, zoals die nu is, rechtvaardigt dan ook een vak als bedrijfsethiek, ook al kost dat een formatieplaats.'

Stikker en ABP

Over de aanwezigheid van SHV in Zuid-Afrika wilde de heer Brand niets nieuws zeggen. Wel gaf hij zijn mening over de ABP-affaire en de door RSV-affaire afgebrande Stikker. Beide meningen geven blijk van zijn kijk op management.

'Dat Stikker fouten heeft gemaakt staat buiten kijf, maar mensen die vinden dat een gouden handdruk van 1,1 of 1,3 miljoen belachelijk is, die weten niet wat ze

zeggen. Hij zat daar als manager met al de daarbij behorende verantwoordelijkheden en als je dan op 50-jarige leeftijd wordt ontslagen, dan ben je afgebrand en kom je nooit meer ergens aan de bak. Normaal had hij nog 15 jaar kunnen werken. Wat is 1,1 miljoen voor een periode van 15 jaar!? Je moet ook niet vergeten dat er enorm is gelobbyd om die man op die plaats te krijgen, daar dient dan ook wel wat tegenover te staan.

Kijk, als die recorder uit zou staan, dan zou ik als grote mensen onder elkaar mijn persoonlijke kijk op de ABP-affaire geven, nu wil ik er het volgende over zeggen. Mijn grote angst is dat er binnen de directie van de ABP besluiten zijn genomen, waarvan man van te voren wist dat ze ethisch niet verantwoord waren. Er is dan geen sprake meer van foute beslissingen, maar van opzettelijk foute beslissingen, die niet meer te verdedigen zijn.'

Onderwijsvorm

Als laatste kwam de indeling van de colleges ter sprake. De colleges bestaan uit een theoretisch gedeelte van negen keer twee uur, gegeven door Dr. P. van Dijk. Bij de

vervolg op pagina 14

(advertentie)

AIESEC's Bedrijven-Info-Dag

Zoals u wellicht weet organiseert AIESEC al enige jaren informatiedagen voor studenten economie, econometrie en accountancy. Dit jaar zullen er drie afzonderlijke dagen plaatsvinden, te weten - de bedrijven-info-dag
- de sollicitatie-info-dag
- de individuele-gesprekken-dag.

De beide laatstgenoemde dagen zullen in resp. november en december plaatsvinden. Hierover krijgt u t.z.t. de nodige informatie.

De *bedrijven-info-dag* zal gehouden worden op *donderdag 22 oktober 1987*

(aanvang 9.00 uur precies) in het gebouw van de *Vrije Universiteit*, Boelelaan 1105 Amsterdam. De dag zal geopend worden door Drs. R.S.H. Mees, lid van de Raad van Bestuur van de NMB Bank.

Op deze dag wordt u in de gelegenheid gesteld in contact te treden met bedrijven naar uw keuze. Gedurende 3-kwartier durende sessies zullen de aanwezige bedrijven hun organisatie toelichten en een indruk geven van de carrièremogelijkheden voor academici binnen hun bedrijf. De *bedrijven-info-dag* is in principe bedoeld voor doctoraalstudenten os/ns, maar er is een beperkte mogelijkheid voor propedeusestudenten om deel te nemen. Tijdens deze dag bieden wij u tevens de mogelijkheid nader in contact te treden met de vertegenwoordigers van de deelnemende bedrijven gedurende een lunch en een afsluitende borrel.

Wij vragen u voor deze dag, inclusief lunch, borrel en informatiemap, een tegemoetkoming van f 7,50 die u op de dag zelf kunt voldoen.

Inschrijving:

U kunt zich voor maximaal 6 bedrijven inschrijven.

Dit formulier voor maandag 12 oktober opsturen naar

AIESEC AMSTERDAM POSTBUS 10269, 1001 EG AMSTERDAM

(voor nadere informatie bel 265030 dagelijks tussen 10.00 en 12.00 uur.)

Inschrijfformulier AIESEC Bedrijven-Info-dag 22 oktober a.s.

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats: Tel.:

Bedrijven waarbij sessies gevolgd willen worden in volgorde van voorkeur:

1: 4:

2: 5:

3: 6:

Ik ben ..e jaars student.

Deelnemende bedrijven

- Abn
- Amev
- AMRO
- Bank Mees & Hope
- Nationale Nederlanden
- NMB
- Rabo
- Ahold
- AKZO
- Booz-Allen & Hamilton
- Cargill b.v.
- DSM
- Heineken
- I.B.M.
- Mars b.v.
- Océ Nederland b.v.
- Philips
- Procter & Gamble Benelux n.v.
- Unilever
- Shell
- Arthur Anderson & Co Nederland o.v.
- Coopers & Lybrand o.v.
- Van Dien + Co Accountants
- Dijker en Doornbos
- Ernst & Whinney Nederland
- KPMG Klijveld Kraayenhof & Co o.v.
- Moret & Limperg o.v.
- Nederlandse Accountants Maatschap o.v.
- Price Waterhouse Nederland o.v.

BEDRIJFS- ECONOMEN M/V

Unilever is een zeer succesvol internationaal opererend concern met tal van werkmaatschappijen in Nederland. Dankzij een sterk doorgevoerde decentralisatie bezitten deze een grote mate van autonomie en geven daardoor hun managers de nodige vrijheid en zelfstandigheid.

Unilever biedt bedrijfseconomen door de grote verscheidenheid aan werkmaatschappijen en centrale diensten interessante mogelijkheden voor een financieel-economische carrière.

De Unilever financieel-economische manager heeft een zeer veelzijdige functie. Hij is niet alleen verantwoordelijk voor management-en financial accounting, maar ook het beleid ten aanzien van inkoop, logistiek en business systems behoort veelal tot zijn taakgebied.

EISEN

Voor startfuncties in de financieel-economische sector heeft Unilever momenteel plaats voor jonge academici die aan de volgende eisen voldoen:

- een doctoraal bedrijfseconomie (bij voorkeur administratieve organisatie, kosten en winst, boekhouden en belastingrecht)
- een sterke persoonlijkheid
- goede communicatieve eigenschappen
- een flexibele geest
- het vermogen om in teamverband te functioneren
- leidinggevende capaciteiten.

TRAINING EN BEGELEIDING

Uw loopbaan bij Unilever wordt vanaf de eerste dag zorgvuldig begeleid. Door training-on-the-job en door interne en externe, korte en langere trainingen wordt u gedurende uw loopbaan steeds op de volgende stap in uw carrière voorbereid.

Het volgen van de post-doctorale studies voor accountant of controller behoort eveneens tot de mogelijkheden.

STARTFUNCTIES EN VERDER

Unilever biedt jonge bedrijfseconomen vele startmogelijkheden zowel bij werkmaatschappijen als op het hoofdkantoor. Het tempo van functiewisseling in de eerste jaren is hoog en het werk gevarieerd.

Indien wordt voldaan aan de zware Unilever managementeisen, bestaan er ruime carrièremogelijkheden. In Nederland, maar ook in het buitenland.

BELANGSTELLING?

Hebt u interesse en beantwoordt u aan het geschetste profiel, dan willen wij graag met u kennismaken. Richt uw sollicitatiebrief met curriculum vitae aan Ir. B.H.W. Wesselink, Algemene Personeelszaken Nederland, Sectie Management Development, Nederlandse Unilever Bedrijven B.V., Museumpark 1, 3015 CB Rotterdam. Of bel: 010-464 4256.

 **UNILEVER**
'N WERELD VAN MOGELIJKHEDEN

Unctad in crisis

Afgelopen zomer hield de UNCTAD - United Nations Conference on Trade and Development - in Genève haar zevende conferentie.

Evenals de zes voorgaande viel deze conferentie vooral op door de chaotische vergaderingen en het uitblijven van aansprekende resultaten. De UNCTAD werd in 1964 opgericht om een dialoog op gang te brengen tussen Noord (de industrielanden) en Zuid (de ontwikkelingslanden). Indertijd waren de verwachtingen hoog, nu wordt de UNCTAD nog maar nauwelijks serieus genomen.

Toen in het begin van de zestiger jaren de UNCTAD werd opgericht, waren veel ontwikkelingslanden nog optimistisch en vol zelfvertrouwen over hun toekomst. Zij hadden de koloniale periode achter zich gelaten en achtten de tijd rijp om ook zo snel mogelijk met hun economische achterstand af te rekenen.

Om dit te bereiken wilden zij meepraten en meebeslissen over internationale economische aangelegenheden, tot dan toe een voorrecht van de industrielanden. Vanuit dit perspectief moet ook de oprichting van de UNCTAD gezien worden. Binnen de UNCTAD zouden Noord en Zuid gaan onderhandelen over onderwerpen als internationale handel en grondstofprijzen. De ontwikkelingslanden gingen er van uit dat zij in VN-verband, waar zij numeriek sterk in de meerderheid zijn, de industrielanden onder druk zouden zetten. Hiervan is in de praktijk echter weinig terecht gekomen.

Vrijwel vanaf het begin zijn aansprekende resultaten voor de ontwikkelingslanden uitgebleven. De industrielanden bleken niet bereid aan hun wensen toe te geven en tegen deze onwil zijn de ontwikkelingslanden machteloos. Zij zijn binnen de UNCTAD wel in de meerderheid, maar beschikken over geen enkel machtsmiddel om de industrielanden onder druk te zetten. Hierdoor zijn zij gedwongen om naar compromissen te zoeken, waar de industrielanden zonder meer mee in willen stemmen. Het zal niemand verbazen dat dit vaak geleid heeft tot vage overeenkomsten, waar de ontwikkelingslanden maar weinig aan hadden. Belangrijke twistpunten zijn consequent doorverwezen naar volgende vergaderingen. Zo bestaat al sinds de UNCTAD-conferentie in Nairobi in 1976 de wens van de ontwikkelingslanden om een fonds te creëren, dat gebruikt kan worden om grondstofprijzen te stabiliseren. Nu, na elf jaar en drie UNCTAD-conferenties, is men het alleen nog maar eens geworden over de omvang die het fonds zou moeten hebben. Of het er ook werkelijk komt is nog twijfelachtig. Overigens wordt deze besluiteloosheid nog versterkt door de werkwijzen van de UNCTAD: men streeft er naar om op elke conferentie één gezamenlijke slotverklaring te schrijven, waarin alle onderwerpen worden besproken. Het is logisch dat een der-

gelijke verklaring op geen enkel gebied belangrijke hervormingen kan bevatten, omdat dat dan altijd een aantal landen weigert te tekenen.

Tot een dieptepunt kwam het op de UNCTAD-conferentie in 1983 in Belgrado. Onder druk van de economische recessie waren de industrielanden tot nog minder bereid dan voorheen en zij weigerden de gemeenschappelijke slotverklaring te tekenen. Hoewel de ontwikkelingslanden van mening waren dat zij alle controverse punten uit de tekst hadden geschrapt, vond de toenmalige Amerikaanse delegatieleider Gordon Streeb haar nog steeds 'te negatief, te eenzijdig en te ideologisch'. Na dit falen in 1983 hebben binnen de UNCTAD eigenlijk niet meer de 'Trade and Development' centraal gestaan, maar het wel of niet voortbestaan van UNCTAD. Vele landen zijn de dure en chaotische bijeenkomsten zat en pleiten voor drastische hervormingen van de organisatie. Mochten die er niet komen, dan is de kans groot dat een aantal landen, waaronder de Verenigde Staten de UNCTAD de rug toe zal keren.

Het was ook deze dreiging die de sfeer tijdens de afgelopen conferentie in Genève beheerste. De Verenigde Staten lieten hun minachting voor de UNCTAD duidelijk merken door een derde-rangs delegatie te sturen, die provocerend rondreed in een VW-busje, in tegenstelling tot de gebruikelijke chique limousines. Bovendien hield de woordvoerder van de delegatie, de heer Goodman, zich voornamelijk bezig met het benadrukken en bekritisieren van de organisatorische chaos. Deze kinderrachtige pesterijtjes en terechte kritiek tonen aan dat serieus onderhandelen steeds meer naar de achtergrond is gedrongen binnen de UNCTAD. Het mag dan ook opvallend genoemd worden dat er ondanks deze problemen toch nog enige goede resultaten behaald zijn in Genève. Men is er dit keer wel in geslaagd om een gemeenschappelijke slotverklaring op te stellen, waarin ondermeer een soepeler schuldenbeleid wordt aangekondigd. Of deze nogal vage uitspraak enig effect zal hebben moet echter nog blijken. Concreter is de toezegging van Japan om de komende drie jaar 20 miljard dollar extra aan leningen door te sluisen naar de ontwikkelingslanden. De Nederlandse delegatie zag in deze resulta-

ten zelfs een aanwijzing dat de werkwijze van de UNCTAD toch effectief kan zijn. Deze conclusie lijkt mij niet juist, omdat, zoals ik hieronder zal schetsen, de UNCTAD veel efficiënter georganiseerd kan worden.

De UNCTAD moest, zoals een diplomaat het destijds uitdrukte, de ontwikkelingslanden de kans geven de macht van het getal in te zetten tegen de macht van het kapitaal. Na 23 jaar UNCTAD is het duidelijk dat deze opzet is mislukt. Het kapitaal is machtiger gebleken. Het is zinloos de ontwikkelingslanden binnen de UNCTAD de mogelijkheid te geven eisen te stellen, als die toch nooit ingewilligd worden. Op dit punt moet de UNCTAD dus veranderen.

Een ander manco in de organisatie van de UNCTAD is dat de wereld wordt opgedeeld in 'de ontwikkelingslanden' en 'de industrielanden'. (De UNCTAD onderscheidt verder 'centraal geleide landen' en 'niet-gouvernemente organisaties', maar zij spelen een minder belangrijke rol.) Deze groepen zijn te groot en, wat vooral belangrijk is, te heterogeen. Er zijn ontwikkelingslanden met olie en zonder olie, met grondstoffen en zonder grondstoffen, met industrie en zonder industrie. Ook binnen de groep van industrielanden komen dergelijke verschillen voor. Zo heeft Japan een gigantisch overschot op haar betalingsbalans, terwijl de Verenigde Staten juist een enorm tekort hebben. Het is onmogelijk om tot een redelijke oplossing van economische problemen te komen, als er geen rekening wordt gehouden met dergelijke verschillen. Ook op dit punt moet de UNCTAD dus veranderen.

Een oplossing voor beide problemen zou kunnen zijn dat de UNCTAD haar aandacht zou verleggen van onderhandelen naar onderzoek doen. Zij zou analyses kunnen gaan maken over bepaalde regio's of onderwerpen, waarbij zij per onderwerp rekening houdt met specifieke wensen en mogelijkheden van ieder land. Vervolgens kunnen de betrokken partijen op basis van deze analyses gaan onderhandelen. Als de UNCTAD deze veranderingen aanbrengt in haar organisatie, zal het ten minste mogelijk worden om de problemen op heldere en gerichte wijze aan te pakken. En dat is in vergelijking met hoe de UNCTAD nu functioneert al een groot winstpunt.

*Teun Bakels
Pieter van der Meché*

Verkeers- en Vervoerseconomie verandert z'n route

Wie kent vakgroep V hier aan onze faculteit? Weinigen. Als je bij een student economie informeert naar de vakgroep Economie der Regio's en van de Sectoren dan haalt hij/zij de schouders op en zegt: 'Dat is toch dat groepje van de sociaalgeografen die toevallig ook in dit gebouw behuist zijn?' Vakgroep V, het vergeten kind aan onze faculteit, maar zeker niet verloren, althans volgens prof.dr. H.J. Noortman. Binnen de vakgroep is hij werkzaam bij de leerstoelgroep Verkeers- en Vervoerseconomie. Aanleiding om met hem te gaan praten vormen de veranderingen die op komst zijn binnen zijn leerstoelgroep. Die veranderingen zijn nodig om niet alleen sociaalgeografen en planologen, zoals de laatste jaren gebruikelijk was, maar ook bedrijfseconomen in de collegebanken te krijgen.

Prof. Noortman studeerde economie aan onze faculteit van '50 tot '57. Hij heeft 23 jaar directie gevoerd over research-instituten die zich zowel op macro-, sectoraal-, als op bedrijfsniveau in het vervoerswetenschappelijke veld bevonden. Stammend uit een vervoersgeslacht interesseerde hij zich reeds als kandidaatsassistent voor verkeer en vervoer. Na in het leger als transportman werkzaam te zijn geweest ging hij in '57 werken bij het toenmalige Economisch Bureau voor Weg en Water.

economen

Toen Noortman in mei '78 zijn betrekking bij de UvA verkreeg, trof hij een sterk juridische leerstoelgroep Verkeers- en Vervoerseconomie aan. 'Toen was Klaas Fok hier. Hij was jurist van huis uit en ambtenaar van Verkeer en Waterstaat. Hij richtte zich sterk op het institutionele kader en minder op de economische en ruimtelijke aspecten van verkeer en vervoer. Nu is dat wat veranderd. Onze vakgroep Economie der Sectoren en van de Regio's, die uit drie leerstoelgroepen bestaat (Economische geografie, Verkeer en Vervoer en Bouweconomie, red.) is vooral op sectoraal niveau bezig, te vergelijken met Externe Organisatie van de Jong. Een groot deel van onze studenten zijn planologen, sociaalgeografen en juristen die met name in de ruimtelijke impact van het verkeer en vervoer geïnteresseerd zijn, wat zeker belangrijk is, maar verkeer en vervoer heeft ook een heel belangrijke en duidelijke bedrijfseconomische poot.'

Veel Bedrijfseconomie studenten aan onze faculteit zien niets in het vak Verkeers- en Vervoerseconomie. Deels heeft dat een organisatorische oorzaak die inhoudt dat er nooit een goede integratie en samenwerking is geweest met de vakgroep Bedrijfseconomie. Met het geringe aantal formatieplaatsen tegenwoordig helemaal een onmogelijke onderneming. Een andere oorzaak moet gezocht worden in het hoofd van

de bedrijfseconomiestudent. Hij denkt aan het vak in termen als: Macro-economisch gezwets, verbaal gedoe en niet kwantitatief genoeg; Verkeer en vervoer is een politiek-beleidsmatige aangelegenheid en dus niet relevant voor mijn opleiding.

Vervoer en Onderneming

Is de hierboven geschetste voorstelling van de rationeel handelende student nieuwe stijl bevorderlijk voor z'n carrière of heeft hij het toch mis? 'Jazeker, in allerlei moderne beleidsdocumenten komt tegenwoordig naar voren dat verkeer en vervoer zeer belangrijk is. Nederland distributieland en Transport als één van de speerpunten in de jaren '90 zijn woorden die de president-directeur van Nedlloyd recentelijk heeft laten vallen.'

R: Vervoer is zeker belangrijk, maar zijn de mensen die in de vervoerssector over de logistiek beslissen niet vaak uit de technische disciplines afkomstig? 'Zeker niet waar. Ongeveer 1/3 is ingenieur, 1/3 jurist, 1/3 econoom. Het vervoersbedrijfsleven in Nederland neemt al jaren een heel groot stuk postacademische scholing voor haar rekening, eenvoudig omdat afgestudeerden onvoldoende kennis tijdens hun studie hebben kunnen opdoen.'

R: Nu wil U met Uw nieuwe plannen binnen Uw leerstoelgroep die lacune enigszins gaan opvullen? 'Wij willen de kennis van het logistiek management tijdens de academische opleiding proberen te versterken, maar m.i. zal het postacademische onderwijs altijd blijven bestaan. Er zit zo een verrekte dynamiek in de economische en technologische ontwikkelingen van het vervoer, zodat iemand met een doctoraal bul na 2-3 jaar alweer moet worden bijgeschoold.'

R: Zal een specialisatie in logistiek en vervoersproblemen de student niet afschrikken, als je denkt aan carrièrekansen bij anderssoortige bedrijven? 'Nee, ik zie het zo: Wil je als bedrijfseconoom in een geïn-

dustrialiseerd land gaan werken, in de handel, industrie of vervoerssector, dat maakt niet uit, dan zal je een aantal basisvaardigheden nodig hebben. Je moet goed kunnen lezen en schrijven, je moet weten wat boekhouden is en wat een computer kan. Verder moet je wat van kosten en financiering weten en zo zal je ook de beginselen van de logistiek moeten kennen.'

R: Wat zijn uw argumenten dan precies? Tijdens mijn studie heb ik nooit gehoord dat een bedrijfseconoom logistiek onderlegt moet zijn. 'Dat is nu juist een zwak punt in onze opleiding. Men reageert hier veel trager dan bijvoorbeeld in de V.S. De ruimtelijke verdeling van de economische bedrijvigheid in de wereld is de laatste jaren sterk veranderd. Het Aziatische blok en ook andere sterke middeninkomen regio's zijn er bijgekomen. Met als gevolg een mondialisering van activiteiten, zoals we die nog nooit tevoren gekend hebben. Twintig jaar geleden hadden we natuurlijk ook internationale betrekkingen, maar vandaag de dag bestaat er een interdependentie zodanig dat een bedrijf, dat in de high-tech. sfeer wil overleven en tevens haar enorme R&D kosten wil goedmaken, dat alleen kan doen als ze in staat is om haar produkt in eenem schuss, dus tegelijkertijd op alle potentiële markten te introduceren. Je kan niet meer zoals vroeger het produkt eerst thuis uitproberen en dan rustig in de aanpalende markt om vervolgens als laatste stap een mondiale aanpak te wagen. Je bent dan te laat, de markt is ingenomen door je concurrent en je krijgt je R&D kosten er niet uit. Daarbij komt tegenwoordig nog de heterogeniteit van de internationale arbeidsmarkt en productieve omstandigheden, zodat een bedrijf voor elk deelproces de optimale locatie probeert te zoeken.'

R: U praat met betrekking tot verkeer en vervoer alleen over grote transnationale ondernemingen. Welke rol speelt het midden en klein bedrijf? 'Het is echt niet zo dat de geavanceerde activiteiten zich uitsluitend afspelen bij de grote multinationals. Veel kleine bedrijven zijn juist zeer actief in de high tech sfeer. Naast de optimale locatiekeuze kent de transnationale onderneming nog een keuzeprobleem: In eigen huis fabriceren of laten doen. En daar nu komt de rol van de kleine bedrijven; als toeleverancier van de transnationale ondernemingen, die zelf meer en meer de coördinatoren van het productieproces worden. Ook zullen zij voor een groot deel het mondiale marketingproces voor hun rekening gaan nemen. Door zich te toe spitsen op deze activiteiten kunnen ze slagvaardig en flexibel de wereldmarkt blijven bedienen.

Er zijn twee gevolgen. Eén is dat we aan de produktiekant een vrij complex aanvoerpatroon van toeleveranciers naar de transnationale ondernemingen zullen zien. Niet alleen grond- en hulpstoffen, maar ook aanvoer van zeer hoogwaardige deelcomponenten, waardoor bijvoorbeeld het J.I.T. principe voor deze 'dure' voorraden steeds belangrijker zal worden, en dus ook het logistiek management.

Het tweede gevolg vindt men aan de afzetkant: steeds meer is logistiek management nodig om de eindprodukten over de mondiale afzetkanalen te coördineren. De uitkomst van dit proces is zeker niet dat onze economie alleen uit multinationals zal bestaan, maar het zal wel in de high tech sector de mondiale structuur bepalen. Voorts kunnen we tegenwoordig signaleren dat de mate waarin goederenbewegingen toenemen groter is dan de stijging van het mondiale GNP. De ruilbewegingen nemen dus toe. Naast deze externe ontwikkeling is het ook zo dat door het toenemende belang van transnationale ondernemingen de bedrijfsinterne bewegingen ook sterk toenemen. Binnen het bedrijf zal daarom voor het optimaliseren van die bewegingen het belang van logistiek management toenemen.'

experimenteel blok

Na dit mondiale betoog van Noortman rest de econoom in spij niet anders dan zich logistiek te scholen. Waar komt zo'n econoom nu terecht? Men dient voor de duidelijkheid in het bedrijfsmatig vervoer drie soorten bezigheden te scheiden: het werken als beroepsvervoerder, een grote onderneming met haar eigen vervoersafdeling en vervoergenererende opdrachten van (grote) verladers. Het beroepsvervoer

over de weg en het water wordt in Nederland vooral door veel kleine bedrijven gedomineerd. Noortman denkt voor de afgestudeerde econoom dan ook vooral aan de laatste twee categorieën.

De verandering die tot meer logistieke kennis op onze faculteit aanzet zal geven bestaat in eerste instantie uit een experimentele aanpak van het bestaande keuzevak Verkeers- en Vervoerseconomie. 'Wij willen een begin maken, misschien volgen er later meer vakgroepen. Eén van de nieuwe onderdelen zal een tweedaags practicum in Rijswijk bij het NEA¹ zijn. De bedoeling is om daar via computersimulatie concreet de toepassing van de logistieke theorie te laten plaatsvinden. Ik ga er dan vanuit dat de bedrijfs economen die dan mee zullen doen enige kennis van informatica hebben, bijvoorbeeld het vak Informatica I hebben gedaan. Het inleidende blok zal gecombineerd van karakter zijn: zowel bedrijfs- als algemeen economische onderwerpen zullen behandeld worden. In het vervolg blok willen we een scheiding aanbrengen. Een programma voor diegenen die algemeen economisch, beleidsmatiger willen verder gaan, en tevens een programma voor mensen die veel meer de bedrijfsfunctie van het vervoer willen benadrukken. Voor een geograaf is bijvoorbeeld ketenlogistiek belangrijk: Hoe beweegt de goederenstroom van bron naar finale consument. Voor een bedrijfs econoom is het operationele aspect van het vervoer veel belangrijker, bijvoorbeeld de routeplanning van een eigenvervoer afdeling.'

internationaal

Bij de leerstoelgroep worden ook internationale activiteiten ontplooid. De laatste drie jaar wordt vanuit de leerstoelgroep in samenwerking met het NEA in Rijswijk in het kader van het transportdecennium bij de Verenigde Naties een inbreng gegeven in de vervoersvraagstukken van de Derde Wereld. 'Transport speelt in veel Derde Wereldlanden een strategische rol in hun ontwikkeling. Wij hebben daar twee dingen gedaan. Ten eerste hebben we daar vier maal een cursus van 4 weken verzorgd aan groepen van steeds 10 man afkomstig uit Oost en Zuidelijk Afrika. Dat waren reeds werkzame managers voor wie we een cursus logistiek management hebben ontwikkeld. In ontwikkelingslanden moet je vaak top down werken: eerst de politieke en zakelijke elite overtuigen en scholen om te hopen dat er later ook een goed geschoold middenkader zal ontstaan. Met een programma op dat middle management niveau zijn we al bezig. Ten tweede

hebben we onderzocht hoe je de planning in de vervoerssector in die landen kan verbeteren zodat die goed aansluit met de andere sociaal-economische doelstellingen. Deze werkzaamheden waren veel beleidsmatiger en behelzen meer samenwerking met de nationale overheden aldaar. Bijvoorbeeld, hoe kan je een haven verbeteren en wat kan hij betekenen voor een land?'

R: Ziet U in dit veld ook een beroepskans voor onze economen? 'Jazeker, dat kan inhouden onderwijs verzorgen in die landen of werken bij een groot bedrijf daar. Studenten zijn tegenwoordig zo moeilijk uit Europa weg te branden en dat terwijl internationale ervaring zo belangrijk is voor je verdere carrière. In toenemende mate zullen besluitvormingsprocessen buiten de westerse cultuur plaatsvinden. Je moet om goede besluiten te nemen weten hoe een Aziat, hoe een Afrikaan denkt. Mijn advies is dan ook: student steek je neus buiten de deur.'

Henry Tjoe-Nij

1: NEA is een samenvoeging van drie instellingen: 1. Nederlands Vervoerwetenschappelijk Instituut, 2. Economisch Bureau voor Weg- en Waterbouw, 3. Administratie en Automatiseringscentrum voor het Beroepsvervoer. Het bedrijfs economisch gedeelte van het keuzevak Verkeers- en Vervoerseconomie is nog niet begonnen, dus studenten kunnen zich nog inschrijven.

Bouweconomie verbouwt

Bij de vakgroep Economie der Sectoren en van de Regio's probeert de leerstoelgroep Bouweconomie, net als Verkeers- en Vervoerseconomie, meer economen in de collegebanken te krijgen. Met de recente komst van prof.dr. B. Kruyt lijkt de leerstoelgroep een nieuwe, frisse koers te gaan varen.

Prof.dr. B. Kruyt (52) studeerde economie in Amsterdam (GU). Na zijn afstuderen in 1960 heeft hij voor de gemeente Amsterdam als onderzoeker uiteenlopende facetten van de Amsterdamse economie blootgelegd; van bouwontwikkelingen tot het toerisme. In Nijmegen heeft hij het vak ruimtelijke economie tot ontwikkeling gebracht, het vak dat hier door Lambooy wordt verzorgd.

In gesprek met Kruyt blijkt dat Bouw-, of Vastgoedeconomie bij uitstek een interdisciplinair vak is. 'Bouweconomie heeft verschillende aspecten. Men kent micro-economische problemen, bijvoorbeeld de totstandkoming van de grondprijs, heel belangrijk als je beseft dat er hele kabinetten over gevallen zijn. Bouweconomie heeft ook macro-economische aspecten: het is de grootste sector in de nationale economie, een sector die een grote impact heeft op tal van andere activiteiten. Verder kent Bouweconomie ook managementaspecten, zoals het beheer van vastgoed en investeringsselectie. Bij het bouwen moet je twee markten goed uit elkaar houden. Je hebt de eerstehands markt, waar de nieuwe bouwproductie tot stand komt. Daar spelen opdrachtgevers en aannemers het spel, waar conjunctuur en marktstructuur belangrijk zijn. Daarnaast bestaat er de tweedehands markt waarop een gebouw vrijkomt zodra het van eerste eigenaar overgaat op een ander. Hier spelen investeren en beleggen een grotere rol.

beleggingskunde

Aangezien Kruyt graag wat meer economen in Bouwland wegwijs wil maken (ook hier was het de laatste jaren traditie dat het vak vooral door geografen, planologen en juristen gevolgd werd), ook aan hem de vraag wat een bedrijfseconoom aan het vak heeft. Verrassend: 'Kijk, elke econoom krijgt onvermijdelijk met het vak te maken als hij z'n eigen huis gaat kopen. Je moet toch wat weten van hypotheek, vastgoedprijzen en dergelijke als je zo'n som geld uitgeeft'. Serieuzer volgt er: 'In welk bedrijf je ook komt te werken, als econoom zal je onvermijdelijk met bouw- of vastgoedproblemen in aanraking komen. Elk bedrijf kent verplaatsing, uitbreiding of afstoting van gebouwen. Locatiekeuze is

voor veel soorten bedrijvigheid essentieel. Zo zijn er bij Ahold mensen in dienst die de hele dag niets anders doen dan zich bezighouden met de optimale locatie van de vele filialen, kantoren en distributiepunten. Voor een bedrijfseconoom is ook het waarderingsprobleem rondom vastgoedbeleggingen belangrijk: Waardeontwikkeling in vergelijking met bijvoorbeeld aandelen of obligaties. Ook met de verschillende waarderingsgrondslagen voor onroerend goed krijgt de econoom te maken (balanswaarde, afschrijvingen).

Eén van de directe gevolgen van de verandering bij bouweconomie is dat samen met de leerstoelgroep financiering een studieonderdeel 'Belegging in onroerend goed' is opgezet. Zij die de vakken Bouweconomie of Financiering-groot volgen kunnen een 5 punten zwaar programma in deze discipline volgen. In 3-5 hoor-/werkcolleges met referaten en de inbreng van externe deskundigen, kan men zich verdiepen in het beleggen in onroerend goed. Een paar willekeurige voorbeelden van referaatonderwerpen zijn: De pandbrief op de vermogensmarkt, een vergelijking tussen het CAPM en het Equity-Valuation model voor onroerend goed, investeringsselectie en financieringsconstructies bij commercieel vastgoed, beleggingsbeleid en criteria van institutionele c.q. beleggingsfondsen.

beleggings- en vastgoedkunde

Een andere nieuwe activiteit gefinitieerd door Kruyt is de oprichting van een centrum én een stichting voor beleggings- en vastgoedkunde. Het centrum zal als 'werkmaatschappij' van de stichting fungeren. De staf van het centrum wordt gevormd door de heren Kruyt (voorzitter), Lambooy (secretaris) en Ankum (penningmeester). Voor het bestuur van de stichting zijn de heren Prins (Amro, projectontwikkeling), Van Lammeren (Rodamco) en Van Velzen (makelaardij) gepolst. Men hoopt het bestuur in de toekomst uit te kunnen breiden met leden uit het bank-, verzekerings- en pensioenwezen. Activiteiten van de stichting zullen zijn: coördineren en adviseren met betrekking tot interne en externe onderwijsactiviteiten, met betrekking tot onderzoeksactiviteiten, stages, afstudeerprojecten en scripties.

Nu ook Lambooy, naast Kruyt en Noordman, zijn medewerking verleent aan een nieuw initiatief op onze faculteit, lijkt het erop dat de drie hoogleraren van vakgroep V, Economie der Sectoren en van de Regio's, beseffen dat hun vakgroep een nieuw gezicht hard nodig heeft. Voor veel economiestudenten, en zeker voor hen die de ruimtelijke afstudeerrichting kozen, leek de vakgroep weinig richting en dynamiek te bieden. Er waren dan ook nauwelijks economen te vinden bij de colleges in de ruimtelijke vakken.

Nadat de nieuwe initiatieven zich over de vakgroep hebben uitgestort, ben ik ervan overtuigd dat de ruimtelijke economische vakken aan onze faculteit in staat zullen zijn om meer bedrijfs- én algemeen economen in de toekomst te kunnen boeien. ■

*Henry Tjoe-Nij
Nicolaas Hey*

Bedrijfsethiek

case-studies wordt een groep eerst opgesplitst in individuen, die allemaal de case bestuderen en tot een voorlopige oplossing moeten komen. Vervolgens worden er groepen geformeerd van vijf personen, die dan nogmaals de case bespreken, om zo tot een groepsstandpunt te komen. Uiteindelijk gaan de ± acht groepen dan met elkaar in de slag.

Die studenten die nu ernstig overwegen zich het volgend jaar in Twente in te schrijven een laatste geruststellende mededeling:

Bij het specialisatievak Bedrijfsorganisatie en Arbeidsverhoudingen van onze faculteit worden ook cases besproken op bovenstaande wijze. Een theoretisch college wordt bij ons niet verzorgd, maar mischien ontstaat daar ook nog eens ruimte voor. Streven we immers niet allen naar diepere kennis, ondanks onze beperkingen. Als het aan Deetman ligt verandert het 'beperkt zijn' toch al in beperkt worden'. Laten we dan in ieder geval proberen uit die vier-zes jaar te halen wat er in zit! ■

*Liset van Doorn
Nicolaas Heij*

Het studiejaar '87-'88 is begonnen. Voor sommigen het laatste jaar, maar voor velen zal dit het begin zijn van enige jaren verblijf op het Maupoleum. Voor hen een kleine introductie. Sinds april van dit jaar ben ik studentbestuurslid aan onze faculteit. Traditie getrouw schrijf ook ik in elk nummer van Rostra een pagina vol over allerlei onderwerpen die de afgelopen tijd op de faculteit aan de orde zijn geweest. Dit zal variëren van een discussie over de vorm van onderwijs, tot het benoemen van mensen in allerlei commissies. In deze rubriek zal de nadruk liggen op die onderwerpen die direct voor studenten van belang zijn. Tevens zal op deze plaats aandacht besteed worden aan mogelijke misstanden op de faculteit, zoals het ontbreken van studiemateriaal en het uitpuilen van collegezalen.

In deze aflevering zal aandacht worden besteed aan de organisatiestructuur van onze faculteit, zodat de komende afleveringen makkelijker te volgen zullen zijn.

De structuur van de faculteit

Door de integratie van de Interfaculteit Actuarial en Econometrie en onze faculteit, tot de Faculteit der Economische Wetenschappen en Econometrie (FEE), en door de invoering van de Wet op het Wetenschappelijk Onderwijs 1986 (WVO) is er een aantal zaken op onze faculteit veranderd.

Bovengenoemde aspecten zijn ook de aanleiding geweest voor het wijzigen van het Faculteitsreglement, waarop ik in de volgende aflevering uitgebreid terug hoop te komen.

De structuur van de faculteit vertoont veel overeenkomsten met de structuur van de landelijke overheid, zoals de regering het dagelijks bestuur is van de 'bv Nederland' en het parlement een met name sturende en controlerende taak heeft, zo ook kent de faculteit een dagelijks bestuur (het faculteitsbestuur) en een sturend en controlerend orgaan (de faculteitsraad).

Het faculteitsbestuur is per 1 september samengesteld uit 3 leden van de wetenschappelijke staf, namelijk prof. mr. C.A. Boukema, prof. dr. H.N. Weddepohl en dr. R.K. Knaack. Het ondersteunend en beherend personeel (secretarissen, bibliothecarissen, etc.) wordt vertegenwoordigd door mw. A.M. van Ommeren en ondergetekende zit namens de studenten in het bestuur. Het faculteitsbestuur houdt zich o.a. bezig met het voorbereiden van vergaderingen van de faculteitsraad en met het uitvoeren van besluiten van deze raad.

De faculteitsraad bestaat uit 14 leden die gekozen zijn uit de verschillende geledingen op onze faculteit. De beide partijen van het wetenschappelijk personeel bezetten tezamen 7 zetels, de vertegenwoordigster van ondersteunend en beherend personeel 1 zetel en de studentenpartijen (AGE en NOBAS) beide 5 zetels.*

In de faculteitsraad wordt gesproken en besloten over zaken als de verdeling van de verschillende kredieten over de verschillende vakgroepen, de onderwijsprogramma's en de verdeling van de beschikbare arbeidsplaatsen. Ook voor studenten belangrijke punten.

De faculteitsraad wordt geadviseerd door een aantal commissies, waarvan de studierichtingen commissies** en de Vaste Commissie van de Wetenschapsbeoefening (CWB) de belangrijkste zijn. De eerst genoemde commissies adviseren de raad over allerlei zaken die direct op het onderwijs aan onze faculteit betrekking hebben. De laatst genoemde commissie adviseert op het gebied van het onderwijs.

In al deze commissies zitten ook vertegenwoordigers van de studenten.

De studenten die zitting hebben in de faculteitsraad worden

jaarlijks door alle studenten gekozen uit de geledingen van de beide politieke studentengroeperingen AGE en NOBAS. De studenten in de verschillende adviescommissies worden op voordracht van de AGE en NOBAS door het faculteitsbestuur of de faculteitsraad benoemd. De studenten in de AGE worden direct door de werkgroepen gekozen.

Heb je interesse in de facultaire politiek stap dan eens binnen bij de AGE, kamer 2163, of bij de NOBAS, kamer 2165.

De studierichtingen commissie Economie wordt op haar beurt nog eens geadviseerd door de Adviesraad voor de Basisopleiding Economie (ABE), die is opgebouwd uit vertegenwoordigers van de vakgroepen, van de werkgroepen in de propedeuse en van de studenten in het verplicht doctoraal. De ABE houdt zich specifiek bezig met de problemen in het verplicht deel van de studie (propedeuse en het verplicht doctoraal).

Het organisatieschema van de faculteit is weergegeven in Schema 1.



Schema 1

Organisatieschema Faculteit der Economische Wetenschappen en Econometrie (FEE)

Misstanden

Dit jaar zullen ongeveer 600 dagstudenten hun economiestudie aan onze faculteit beginnen. Behalve lange rijen voor de koffie en de studieboeken zal dit ook gevolgen hebben voor het onderwijs in de propedeuse. Doordat het aantal personeelsleden nauwelijks toeneemt zullen vakgroepen steeds meer overgaan tot het geven van massale hoorcolleges in plaats van de eertijds zo geprezen werkgroepvorm. Om nu te voorkomen dat het onderwijs aan de FEE van de UvA uitgroeit tot één groot hoorcollege- en thuisstudieprogramma roep ik iedereen op om met klachten over de massaliteit van het onderwijs en over volgepropte collegezalen naar mij toe te komen.

Ditzelfde geldt voor studenten die colleges volgen in het vrij doctoraal. Steeds meer vakgroepen zien zich door de massale toestroom gedwongen de inschrijving voor hun colleges te beperken. Dit zal aan de hand van inschrijffijsten moeten worden gerealiseerd. Om nu te voorkomen dat studenten verschillend worden behandeld door de verschillende vakgroepen en om de studenten een bepaalde basisgarantie te bieden ben ik een sterk voorstander van een geuniformeerde inschrijvings- en toewijzingsregeling voor alle vakken op de faculteit. Mochten er zich nu problemen voordoen bij deelname aan de colleges, geef dit dan aan mij door!

Allen veel succes!

Dick Rüger, kamer 2388
telefoon 525 4134/927386

* Door een te lage opkomst bij de afgelopen verkiezingen voor de faculteitsraad (minder dan 35%) mogen de studenten maar 5 van de 6 beschikbare zetels opvullen.

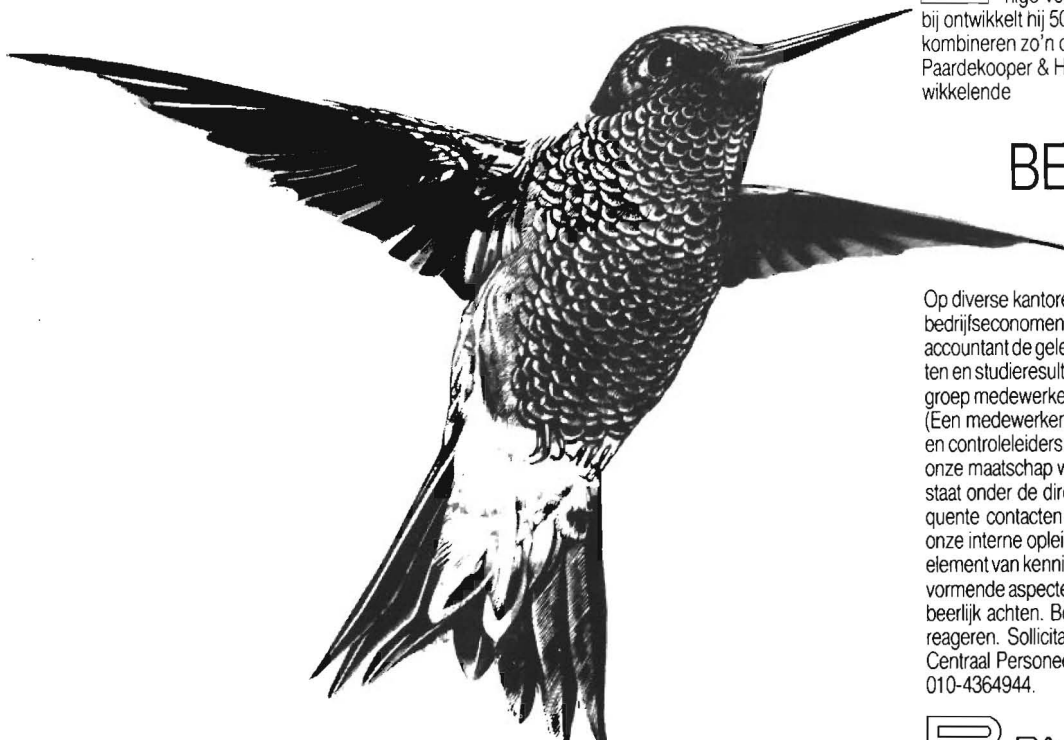
** Per studierichting is sinds 1 september een studierichtingen commissie ingesteld, welke te vergelijken is met de oude onderwijscommissies.

scheltema holkema vermeulen

Francis, D. - The countertrade handbook, a practical guide to techniques and opportunities in world markets. Woodhead-Faulkner, 1987	f 148,00	Beus, J. de en Vuijsje, F., red. - Intermediair Politieke economie. Het Spectrum BV, 1987	f 49,50
Kam, F. de - Het geheim van de schatkist. Contact, 1987	f 29,90	Pfeiffer, H. - Das Imperium der Deutschen Bank. Campus Verlag, 1987	f 36,00
Fallon, I. & Srodes, J. - Take overs. Hamish Hamilton, 1987	f 53,10	Hiele, A.L. - De Optiebeurs Simulator Opsi. Wolters-Noordhoff, 1987	f 139,00
Verbaan, D. & Terburg, G. - Modulen voor sociaal beleid, basismodulen arbeid. H.Nelissen B.V.	f 38,50	Dorsman, A.B., Hilst, J. v.d. & Wijmenga, R.Th. - De Amsterdamse aandelenmarkt, theorie en praktijk. Samson, 1987	f 69,50
Wissema, J.G. - Unit management, het decentraliseren van ondernemerschap. Van Gorcum, 1987	f 45,00	Clarkson, G.P.E. & Elliott, B.J. - Managing money and finance. Wildwood House Limited, 1986	f 33,55
Gudde, T. - Verbetermanagement, het goede is de vijand van het betere. Kluwer, 1987	f 59,50	Wallenburg, M. van RA - Financieren en investeren. Samson, 1987	f 65,00
		Wallenburg, M. van & Struyvenberg, J.J. - Bedrijfseconomie in theorie en praktijk. Samson, 1987	f 57,50

boekverkopers

Koningsplein Amsterdam Tel. 26 72 12



De kolibrie is wendbaar als 'n vlieg. Komt fabelachtig snel op gang en ontwikkelt een hoge snelheid. En is daarnaast als een der weinige vogels in staat om volkomen stil te staan in de lucht. Daarbij ontwikkelt hij 50 tot 75 vleugelslagen per seconde. Weinig andere vogels combineren zo'n onvoorstelbare stabiliteit met zoveel lenige wendbaarheid. Paardekooper & Hoffman zoekt contact met evenwichtige, zichzelf snel ontwikkelende

BEDRIJFSECONOMEN (M/V)

Op diverse kantoren zijn functies vacant met interessante perspectieven voor bedrijfseconomen. Het beleid van onze maatschap is zodanig dat assistenten-accountant de gelegenheid wordt geboden op grond van persoonlijke kwaliteiten en studieresultaten door te groeien naar het hoogste niveau. Hierdoor is de groep medewerkers altijd klein geweest ten opzichte van het aantal vennoten. (Een medewerker op vier vennoten). Als gevolg hiervan hebben assistenten en controleleiders een gevarieerd en tamelijk zelfstandig takenpakket. Binnen onze maatschap wordt gewerkt met niet al te grote controle-teams. Het team staat onder de directe leiding van de verantwoordelijke vennoot, waarbij frequente contacten met de vennoot regel en geen uitzondering zijn. Binnen onze interne opleiding wordt naast het voor de dienstverlening noodzakelijke element van kennis ook in ruime mate aandacht besteed aan persoonlijkheidsvormende aspecten, die wij voor een goede uitoefening van het beroep onontbeerlijk achten. Belangstellenden nodigen wij uit schriftelijk of telefonisch te reageren. Sollicitatie-adres: Paardekooper & Hoffman Registeraccountants, Centraal Personeelsbureau, Calandstraat 25, 3016 CA Rotterdam, telefoon 010-4364944.

P PAARDEKOOPEER & HOFFMAN
REGISTERACCOUNTANTS

DE PERFECTE BALANS...

P&H
GROEP

De P&H-groep is een samenwerkingsverband van Paardekooper & Hoffman Registeraccountants, Paardekooper & Hoffman Belastingadviseurs en Kotterman Neurink & Co. Accountants-administratieconsulenten. Amsterdam / Apeldoorn / Bergen op Zoom / Breda / Culemborg / Eindhoven / Goor / Gouda / 's-Gravenhage / Haarlem / Heerlen / Hulst / Meppel / Oostburg / Roosendaal / Rotterdam / Rijssen / Terneuzen / Utrecht / Venlo / Zaandam.